

Programma van Eisen

Accountantsdiensten

26 september 2024
Kenmerk 2024RO292
Versie 1.0
Definitief

bronversie Format A-302 v20240415

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Inhoud

1	Programma van eisen	3
1.1	Algemene eisen	3
1.2	Eisen aan kaders	3
1.3	Eisen aan kwaliteitsborging	4
1.4	Eisen aan controle accenten	4
1.5	Eisen aan toleranties	4
1.6	Eisen aan planning en controle werkzaamheden	4
1.7	Eisen aan rapportage	5
1.8	Eisen aan communicatie	6
1.9	Eisen aan Samenwerking met Concernaudit en de verbijzonderde interne controlefunctie	7
1.10	Eisen aan eventuele controle van een specifieke regeling	7
1.11	Eisen aan de natuurlijke adviesfunctie	8
1.12	Eisen aan de samenstelling controleteam	8
1.13	Social return	9
1.14	Indexering	9
1.15	Facturatie	10

1 Programma van eisen

In dit document zijn de eisen opgenomen die aan de gevraagde opdracht worden gesteld. Door het indienen van uw inschrijving voor deze opdracht verklaart u onvoorwaardelijk akkoord te gaan met ALLE eisen aan de opdracht.

1.1 Algemene eisen

- Eis 1. U heeft kennisgenomen van en gaat akkoord met de inhoud van het document 'Kennis van de (ambtelijke) organisatie'. Dit om een beeld daarover te krijgen.
- Eis 2. De werkzaamheden ten behoeve van de controleverklaring bij de jaarrekening zijn inclusief de regelingen die voor gemeente Utrecht onderdeel uitmaken van de SiSa-controle en -verklaring. In verband met de wisselingen in aantal regelingen de afgelopen jaren hebben wij ervoor gekozen om in deze aanbesteding te werken met een staffel. Zie hiervoor de toelichting in het prijsinvulformulier.
- Eis 3. De gemeente Utrecht voert een meergemeentenfunctionaliteit uit voor de Bbz ten behoeve van de Gemeenschappelijke Regeling Lekstroom (ten behoeve van de gemeenten Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein en Vianen) en de gemeenten De Ronde Venen en Stichtse Vecht. De gemeente Utrecht legt hierover verantwoording af aan de genoemde partijen conform de opstelling van de SiSa-bijlage met betrekking tot Bbz. U geeft in het 'Prijsinvulformulier' een aparte opgave van de kosten van de controle van deze verantwoordingen (afhankelijk van het aantal deelnemende gemeenten). Ter informatie zijn hiertoe de verantwoordingen 2023 opgenomen in bijlage 7 van de inschrijvingsleidraad 'Verantwoording MGF Bbz 2023'.
- Eis 4. De accountant is bekend met en volgt de ontwikkelingen op het gebied van SiSa.
- Eis 5. De accountant is bekend met het gebruik van het softwarepakket SAP en volgt de ontwikkelingen op het gebied van SAP.

1.2 Eisen aan kaders

- Eis 6. De accountant voert de controle uit in overeenstemming met de toepasselijke (beroeps)regelgeving en hetgeen bij of krachtens de wet van hem wordt geëist. De gemeente Utrecht zal de daaruit voor de accountant voortvloeiende verplichtingen vanuit het dwingend rechterlijke kader respecteren.
- Eis 7. Wijzigingen in de beroepsregels van de accountant zijn geen reden voor het aanpassen van de aanneemsom en leiden niet tot extra (controle)kosten.

1.3 Eisen aan kwaliteitsborging

- Eis 8. De accountant beschikt over een kwaliteitsborgingssysteem dat minimaal voldoet aan de eisen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en toont dit aan tijdens de verificatie van de inschrijving na voorlopige gunning.
- Eis 9. Interim-controle is een onderdeel van de aanpak van de jaarrekeningcontrole van de accountant. U gaat hiermee akkoord.

1.4 Eisen aan controle accenten

- Eis 10. De accountant gaat ermee akkoord dat binnen de reguliere controle- en rapportagewerkzaamheden de accountant rekening zal houden met specifieke wensen van de Gemeenteraad. Concreet betekent dit dat de adviescommissie Controle en Financiën jaarlijks, passend binnen de reguliere controle-opdracht, maximaal vier controle-accenten (speerpunten) kan aangeven, die de accountant betreft in zijn controle en hierover rapporteert in de boardletter c.q. het verslag van bevindingen. Dit is onderdeel van de reguliere werkzaamheden (onderdeel van het jaarlijkse controleplan).

1.5 Eisen aan toleranties

- Eis 11. De accountant gebruikt voor zijn oordeelsvorming in de controleverklaring over de jaarrekening van Utrecht de goedkeuringstoleranties zoals verwoord in het (huidige) BADO, namelijk:
- Ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangsbasis.
 - Ten aanzien van onzekerheden in de controle 3% van de omvangsbasis.
 - De omvangsbasis is gelijk aan de totale lasten van de gemeente.
- Eis 12. De accountant stemt ermee in dat voor de rapporteringstolerantie voor zowel fouten als onzekerheden een grens van € 500.000 wordt gehanteerd. Indien de fouten en/of onzekerheden bestuurlijk relevant zijn mag de accountant deze onder de grens van € 500.000 rapporteren.
- Eis 13. De accountant volgt voor zijn oordeelsvorming in de controleverklaring over de SiSa-verantwoordingsbijlage in de jaarrekening van Utrecht de instructies die door het Rijk worden gegeven in de Nota verwachtingen accountantscontrole met betrekking tot SiSa.
- Eis 14. Indien de accountant gedurende een controle afwijkingen constateert die leiden tot het afgeven van een niet-goedkeurende controleverklaring, meldt hij deze terstond schriftelijk aan de adviescommissie Controle en Financiën en zendt hij een afschrift van zijn mededeling aan de directeur Financiën en Inkoop (F&I) en aan het college van B&W.

1.6 Eisen aan planning en controle werkzaamheden

- Eis 15. De basis voor de planning van de accountantscontrole is de planning van de gemeente Utrecht over de totstandkoming, de bespreking en de publicatie van de verantwoording. De accountant stemt er mee in de planning van de controlewerkzaamheden hier op te zullen afstemmen, de

planning af te stemmen met de raad, het college en de organisatie en hiervoor heldere werkafspraken te maken met de organisatie.

1.7 Eisen aan rapportage

- Eis 16. De accountant stemt in met het leveren van tenminste de volgende producten ten behoeve van de raad via de adviescommissie Controle en Financiën:
- de controleverklaring bij de jaarrekening, het verslag van bevindingen betreffende de jaarrekeningcontrole in overeenstemming met daartoe opgestelde planning;
 - een boardletter naar aanleiding van de interim-controle;
 - rapportages over uitgevoerde incidentele opdrachten.
- Eis 17. De accountant stemt ermee in met het leveren van tenminste de volgende producten ten behoeve van het college van B&W:
- de controleverklaring bij de jaarrekening, het verslag van bevindingen betreffende de jaarrekeningcontrole in overeenstemming met daartoe opgestelde planning;
 - de managementletter naar aanleiding van de interim-controle;
 - rapportages van uitgevoerde incidentele opdrachten.
- Eis 18. De accountant gaat ermee akkoord dat hij in het verslag van bevindingen in ieder geval zal ingaan op de volgende punten:
- de door of namens de raad opgegeven controle-accenten;
 - signaleerde tekortkomingen, risico's en positieve ontwikkelingen ten aanzien van het financieel beheer en de financiële organisatie met, waar nodig en mogelijk, suggesties (adviezen) voor concrete maatregelen;
 - de controleopdracht, de controleaanpak in hoofdlijnen en de hierbij gehanteerde kaders, zoals de gehanteerde goedkeuring- en rapporteringtolerantie;
 - de geconstateerde fouten en/of onzekerheden ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening en van de SiSa-verantwoordingsbijlage boven de vigerende rapporteringtoleranties, alsmede de invloed daarvan op de strekking van de controleverklaring;
 - de ontwikkeling en analyseresultaat en vermogen (resultaat, financiële structuur en weerstandsvermogen);
 - de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouw en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. De bevindingen en de adviezen over de interne beheersing en over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking, voor zover deze zijn onderzocht, vallen hieronder;
 - de mate waarin gebruik is gemaakt van de interne beheersorganisatie, waaronder (de rapportages van) de interne auditfunctie en de (verbijzonderde) interne controlefuncties;
 - in hoeverre aanbevelingen in verslagen van bevindingen over voorgaande jaren tot de gewenste verbeteringen hebben geleid. Indien aanbevelingen niet zijn opgevolgd, dan vermeldt de accountant ook de oorzaak daarvan.
- Eis 19. De accountant verstrekt bij de jaarlijkse opdrachtbevestiging aan de adviescommissie Controle en Financiën een specificatie van de gedeclareerde kosten van alle controle-, beoordelings-,

samenstellings-, assurance- respectievelijk adviesopdrachten die door uw accountantsorganisatie en daaraan gelieerde organisaties zijn uitgevoerd ten behoeve van en in opdracht van de gemeente Utrecht (adviescommissie Controle en Financiën c.q. de gemeenteraad, het college van B&W of de ambtelijke organisatie). Deze specificatie dient daarnaast inzicht te geven in de opdrachtgever, de betreffende regeling, de omschrijving van de opdracht, de gemaakte afspraken, het boekjaar waarop de dienstverlening betrekking hebben.

1.8 Eisen aan communicatie

- Eis 20. De accountant bespreekt voorafgaand aan de controle zijn controleplan, inclusief de eventueel verwachte knelpunten en de controle-accenten, met de adviescommissie Controle en Financiën respectievelijk de directeur Financiën & Inkoop (F&I). Hij rapporteert tevens minimaal ieder kwartaal over de voortgang van de controle aan de adviescommissie.
- Eis 21. De accountant gaat ermee akkoord gespecificeerd schriftelijke opgave te zullen doen van informatie die benodigd is voor de uitvoering van de controle-opdracht: naar inhoud en termijnen van de door de gemeente Utrecht op te leveren stukken (zogenoemd “Prepared by Client List”). Dit laat onverlet de eigen actie van de accountant om controle-informatie waar nodig zelf te verzamelen in de organisatie en (digitaal) te raadplegen.
- Eis 22. De accountant legt naar aanleiding van interim-controle ter bespreking voor:
- de concept-managementletter aan de directeur Financiën & Inkoop (F&I) respectievelijk het college van B&W;
 - de concept-boardletter aan de adviescommissie Controle en Financiën;
 - de managementletter en de boardletter zijn met elkaar in overeenstemming en bevatten geen tegenstrijdigheden.
- Eis 23. De accountant bespreekt vóór 1 december van het betreffende controlejaar naar aanleiding van de uitgevoerde interim-controle de boardletter, voorzien van een reactie van het college van B&W, met de adviescommissie Controle en Financiën. De accountant conformeert zich aan de planning van de totstandkoming, de bespreking en de publicatie van de jaarrekening.
- Eis 24. De accountant bespreekt voorafgaand aan de publicatie en aan de raadsbehandeling van de jaarstukken het verslag van bevindingen, voorzien van de reactie van het college van B&W met de adviescommissie Controle en Financiën.
- Eis 25. Ter bevordering van een doelmatige en doeltreffende accountantscontrole stemt de accountant ermee in dat er – naast de bovengenoemde gebruikelijke overleggen ten aanzien van de te leveren producten - overleg plaatsvindt tussen de accountant en de adviescommissie Controle en Financiën. In dit overleg komen onder meer aan de orde:
- de inhoud en omvang van de opdracht c.q. de uitvoering van de overeenkomst op basis van deze aanbesteding;
 - de onderlinge communicatie;
 - de planning van de controlewerkzaamheden;
 - de afspraken met het college van B&W en de ambtelijke organisatie, in het bijzonder met de directeur Financiën & Inkoop (F&I);
 - de samenstelling van het controleteam;

- de kwaliteit van de opgeleverde producten;
- de tijdigheid van de opgeleverde producten;
- verbeterafspraken.

Eis 26. De accountant neemt op verzoek periodiek deel aan bepaalde overlegstructuren. Deze overlegstructuren zijn als volgt gedefinieerd:

- de bijeenkomsten/vergaderingen van de adviescommissie Controle en Financiën: deelname volgens de agenda van de adviescommissie. Voor dit overleg stelt de adviescommissie jaarlijks een planning op en verstrekt deze aan de accountant;
- de bespreking van de rapportages in de raadscommissie: deelname minimaal eenmaal per jaar;
- de bijeenkomsten van de gemeenteraad: deelname minimaal eenmaal per jaar.

Daarnaast heeft de accountant overleg met:

- de directeur Financiën en Inkoop (F&I): deelname minimaal viermaal per jaar;
- de manager Concernaudit: deelname minimaal tweemaal per jaar;
- de leden van de directieraad: deelname minimaal tweemaal per jaar.

Eis 27. Deelname van de accountant aan overlegstructuren leidt niet tot extra kosten.

1.9 Eisen aan Samenwerking met Concernaudit en de verbijzonderde interne controlefunctie

Eis 28. De accountant houdt met zijn inschrijving rekening met het systeem van interne beheersing, inclusief de werkzaamheden van de interne auditfunctie binnen de organisatie van de gemeente Utrecht. Een en ander is op hoofdlijnen weergegeven in bijlage 1 'Programma van Eisen' en bijlage 6 'Kennis van de (ambtelijke) organisatie'.

Eis 29. De accountant maakt onder andere gebruik van de beschikbare producten van de interne auditfunctie en past de omvang, de aard en de tijdfasering van zijn werkzaamheden ten aanzien van risico-inschattingen en aanvullende controledienstverlening daarop aan.

1.10 Eisen aan eventuele controle van een specifieke regeling

Eis 30. De accountant is zich ervan bewust dat de controle van een verantwoording over een specifieke regeling, anders dan in het kader van SiSa, buiten de scope van deze opdracht valt.

Eis 31. De accountant gaat ermee akkoord dat voor een overige opdracht voor een accountantsonderzoek van een verantwoording over een specifieke regeling de accountant voor de betreffende opdracht vooraf dient te offren. Tevens gaat de accountant ermee akkoord dat de opdrachtgever zich het recht voorbehoudt offertes op te vragen bij meerdere partijen. De opdracht om een accountantsonderzoek van de verantwoording over een specifieke regeling uit te voeren kan dan ook aan een derde worden verstrekt. De accountant heeft in geen enkel geval recht op compensatie.

Eis 32. Indien de accountant door het college van B&W wordt verzocht de verantwoording over een specifieke regeling te onderzoeken voor één of meerdere onderwerpen, dan dient de accountant zich ook aan de nader overeen te komen afspraken, inclusief de planning, te houden. De

opdrachtgever geeft dan ook geen garantie voor een bepaald aantal door de accountant uit te voeren onderzoeken van verantwoordingen over specifieke regelingen.

1.11 Eisen aan de natuurlijke adviesfunctie

- Eis 33. De accountant voorziet in de natuurlijke adviesfunctie, voor zover betrekking hebbend op de controle van de jaarrekening en/of een uitgevoerd accountantsonderzoek van een verantwoording over een specifieke regeling.
- Eis 34. De adviezen van de accountant zijn concreet, praktisch en oplossingsgericht en op de betrokken problematiek toegesneden en worden schriftelijk uitgebracht aan de adviescommissie Controle en Financiën in de boardletter en het verslag van bevindingen en aan het college van B&W in de managementletter.
- Eis 35. Onderdeel van de opdracht aan de accountant is werken met het zogenaamde twee-partnermodel. In dit model is de rol van de accountant breder dan uitsluitend te kijken naar of de jaarrekening overeenkomstig de regels is opgesteld en of de (financiële) informatie bruikbaar is om een goed politiek verantwoordingsdebat te voeren. Een partner is het eerste aanspreekpunt en adviseur van de gemeenteraad, een andere partner is de eerste verantwoordelijke voor de controle van de jaarrekening. Zie de bijlage 8 van de inschrijvingsleidraad 'Adviesrol van de accountant'.

1.12 Eisen aan de samenstelling controleteam

- Eis 36. De accountant waarborgt bij de samenstelling van het controleteam voldoende menskracht en tijdige beschikbaarheid van de benodigde deskundigheid en ervaring voor het uitvoeren van een doelmatige en doeltreffende controle van de jaarrekening.
- Eis 37. De accountant gaat ermee akkoord dat, indien naar oordeel van de adviescommissie Controle en Financiën sprake is van onvoldoende gekwalificeerd personeel, dan treden partijen hierover in overleg waarbij het uitgesloten is dat de Gemeente Utrecht de accountant kan verplichten haar personeel te vervangen.
- Eis 38. De accountant waarborgt bij wisseling in de samenstelling van het controleteam een goede kennisoverdracht c.q. kennismanagement binnen het controleteam voor een doelmatige en doeltreffende controle van de jaarrekening. Dit houdt ook in dat een wisseling in de samenstelling van het controleteam geen extra interne belasting en/of extra kosten voor de gemeente Utrecht met zich mee zal brengen. Het controleteam dat de interim-controle uitvoert zal uit efficiency oogpunt in principe ook de eindcontrole uitvoeren.
- Eis 39. De accountant spreekt de intentie uit dat minimaal de verantwoordelijke partner of de eerstverantwoordelijke voor de uitvoering van de controle, gedurende de contractperiode dezelfde personen blijven. Na verloop van tijd wordt echter wel een gestructureerde roulatie in de controleteams verwacht.

- Eis 40. In geval van wijziging in het controleteam heeft de adviescommissie Controle en Financiën de mogelijkheid om na twee wisselingen van de desbetreffende partner of eerstverantwoordelijke het lopende contract binnen zes maanden na deze wisseling zonder rechtelijke tussenkomst eenzijdig te ontbinden zonder daarvoor de accountant ook maar enige vorm van schadevergoeding, hoe dan ook genoemd, verschuldigd te zijn.

1.13 Social return

- Eis 41. De Social Return verplichting is van toepassing als de totale waarde van de (nadere) opdrachten, op basis van deze (raam-)overeenkomst opgedragen, €100.000 of meer bedraagt.
- Eis 42. U conformeert zich aan alle verplichtingen die voortvloeien uit het document 'Handleiding Social Return'. Voor deze (raam-)overeenkomst geldt een in te zetten percentage Social Return van 5%.
- Eis 43. De gemeente bepaalt de in te zetten waarde aan Social Return op basis van de werkelijke waarde van de (nadere) opdracht. Dit is inclusief eventuele aanvullende opdrachten, zoals meerwerk, opties of wijzigingen van de opdracht.
- Eis 44. U realiseert de Social return invulling tijdens de looptijd van de (raam-)overeenkomst.
- Eis 45. U bent zelf verantwoordelijk voor invulling van de social return opgave.
- Eis 46. Na gunning van de opdracht plant u via socialreturn@utrecht.nl een gesprek met een adviseur social return. De gemeente adviseert de opdrachtnemer graag over mogelijkheden. Het toepassen van social return is maatwerk waarbij de gemeente rekening houdt met uw wensen: we zoeken naar een 'win-win-winsituatie'.

1.14 Indexering

- Eis 47. Eén maal per jaar moeten de eenheidsprijzen waarmee u heeft ingeschreven geïndexeerd worden. Voor het eerst zal dit plaatsvinden op 1 april 2026. Werkzaamheden die in 2026 worden uitgevoerd voor boekjaar 2025 komen niet in aanmerking voor indexatie.
- Eis 48. Het te hanteren indexeringspercentage, afgerond op twee decimalen, komt als volgt tot stand:
$$(\text{indexcijfer nieuw} - \text{indexcijfer oud}) / \text{indexcijfer oud} * 100$$

Voor het vaststellen van het indexeringspercentages wordt gehanteerd: CBS Dienstenprijsindex (DPI) 6920A1 Financial audits door accountants, 2015=100
Periode: jaarindex.

Voor de indexcijfers geldt:

Indexcijfer oud: gemiddelde jaarindex (van januari t/m december) van het voorgaande jaar -1.
Indexcijfer nieuw: gemiddelde jaarindex (van januari t/m december) van het voorgaande jaar.

1.15 Facturatie

- Eis 49. Facturatie vindt plaats volgens artikel 18 van de Algemene inkoopvoorwaarden van de gemeente Utrecht.
- Eis 50. U stemt in met de navolgende wijze van betaling t.b.v. de jaarrekeningcontrole en de eventuele controle van de provinciale subsidies:
- 30% van de aanneemsom bij aanvang van de werkzaamheden;
 - 50% na afronding van de interim-controle;
 - 20% na afronding van de jaarrekeningcontrole.
- Eis 51. U stemt in met de navolgende wijze van betaling t.b.v. de controle verantwoording meergemeentenfunctionaliteit Bbz:
- 50% van de aanneemsom bij aanvang van de werkzaamheden;
 - 50% na afronding van de werkzaamheden.